

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Propagandă catolică în România.

Arhiepiscopul romano-catolic din București, Monsignorul *Netzhammer*, a scris acum de curând într-o revistă germană din Salzburg un articol, în care spunea despre clerul gr. ort. din România că e dur și incult și-l învinovăția, că ar fi fost cauza, ba urzitorul răscoalelor țărănești de astăprimăvară din România. În sate cu preoți catolici de ex. nu s'au întâmplat neorândueli, — scria Arhiepiscopul, — care se ocupa în articolul său și cu activitatea ministrului român de culte și instrucțiune publică, criticându-l cu asprime. Articolul, pe care regele Carol, comunicându-se cuprinsul, l-a numit o „mare lipsă de tact”, a provocat următorul te-meinic răspuns, dat din partea ziarului „Secolul” din București:

„De când există țara românească, au fost printre locuitorii români ai acestei țări și ceva populație catolică, cu bisericile și preoții ei ascultători de Papa. Atât catolicii, cât și cei de alte rituri, au trăit în bună pace și înțelegere cu ortodoxii români.

Sunt rare exemplele de toleranță religioasă ca aceea care în totdeauna a fost în țara noastră.

În primele timpuri după încheierea celor două state românești între Carpați, Nistru și Dunărea, clerul catolic, sprijinit de Unguri și de Poloni, a încercat să facă aci o politică religioasă militantă; și încercarea a făcut-o asupra clasei stăpânitoare, a familiilor domnești și a boierimei. Incercarea însă a fost zadarnică. Iar după ce statele românești s'au întărit, culminând în timpurile lui Mircea cel Bătrân și Ștefan cel Mare, clerul catolic a pierdut nădejdea de proselitism între Români.

De atunci încoace biserica și clerul catolic s'a mărginit numai la păstoria sufletescă a catolicilor, cari sălășluiau prin locurile acestea. Preoții catolici își căutau liniștiți și pacinici de datoriile lor culturale, ascultători, supuși și respectuoși către autoritățile și instituțiile țării.

Așa au mers lucrurile timp de câteva veacuri, până târziu încoace în zilele noastre. De acum vre-o 25—30 de ani se observă la clerul catolic din România o tendință din ce în ce mai pronunțată de a ieși din respectuoasa și înțeleapta rezervă seculară și a apuca pe calea proselitismului.

Și mai este de observat apoi, că și acum, ca și cu șase sute de ani în urmă, propaganda catolică fantește tot clasele avute și conducătoare. Și tot ca acum șase sute de ani, elementele cele mai utilizate în scopul propagandei sunt femeile; experiența dovedise încă din timpurile primitive ale creștinismului, că femeia este un excelent agent propagandist; cu ajutorul principeselor s'au creștinat Francii, Slavii, Ungurii.

În secolul nostru de plutocrație, sau, ca să întrebuițăm un termen mai obicinuit, de aristocrație a banului, fetele bogate sunt țanta propagandiștilor catolici.

Nu mai insistăm asupra știutelelor cazuri de convertire la catolicism a atâtor fete bogate din România.

Este de observat însă, că propaganda catolică a început în ultimul timp să-și îndrepteze atențiunea și asupra tinerilor români cu parale, sau cu o poziție socială mai răsărită. Nici asupra acestui fapt nu insistăm acum.

Dar ultima încercare a Arhiepiscopului catolic din București, *Netzhammer*, ne atrage mai cu deosebire luarea aminte. I. P. S. Sa, într'un articol publicat într-o revistă germană de propagandă catolică, se ocupă de răscoalele țărănești dela

noi și în special de rolul clerului român în răscoale.

Concluzia, cetită printre rândurile articolului este aceasta: țărâ-nimea e pătrunsă de un duh anarhic, revoluționar; clerul înalt nu are energie, iar cel mic nu are autoritatea morală de a ținea în frâu și a îndruma pe calea cea bună țărâ-nimea. Însă alături cu această constatare, arhiepiscopul *Netzhammer* scoate în evidență faptul, că în micile insule catolice, cari există în marea țărănească ortodoxă, preoții catolici au fost singurii în măsură de a menține ordinea. Deci: arândașii, proprietarii, clasele bogate din România, să-și pună speranțele de siguranță în clerul catolic!..

Prelatul catolic a aruncat o undiță colosală, cu speranța unei foarte bogate pescuiri.

Nu face de loc bine I. P. S. Sa, întâiu, pentru că urmărește o faptă rea, și al doilea, își pierde timpul înzadar, pentru că locuitorii acestei țări, chiar când au fost în neînțelegere, n'au uitat că este ceva mai presus de interesele momentului, ceva care-i unește strâns: țeara și legea creștinească ortodoxă. Pe lângă timp, prelatul catolic își pierde apoi și simpatia, și mai poate pierde și liniștea.

Conflictul croato-maghiar. Într-o adunare publică, ținută Duminecă în *Suşac*, deputatul *Supilo*, conducătorul din dieta ungară a deputaților croați, a declarat, că nu-și vor depune mandatele deputații croați, cum era planul la început, ci la toamnă vor intra din nou în dieta dela Budapesta, unde vor lupta cu armele obstrucției în contra legilor referitoare la pactul cu Austria, în contra legilor militare, în contra budgetului, în contra garanțiilor constituționale, cu un cuvânt, vor opri în loc mașinaria statului, până nu li se va face dreptate.

Preoțimea română în veacul al XVIII-lea.*)

De
Stefan Hărăguș
absolvent de teologie.

Istoria Ardealului românesc este, după cum se exprimă domnul Iorga, o »istorie de sate și preoți«. Căci în istoria nici unui neam nu a jucat preoțimea un rol atât de important, ca în istoria neamului nostru, nicăiri nu a devenit un stâlp atât de puternic al vieții bisericești și naționale-politice ca la noi.

Din veacurile cele mai îndepărtate, asupra cărora se poate răsfrânge câte o palidă rază de lumină și până astăzi, toată organizația noastră bisericească și națională a avut ca centru biserica, iar neamul nostru a avut drept conducători aproape exclusiv pe slugitorii altarului, pe preoți. Menirea lor cea mai însemnată a fost — pe lângă săvârșirea slujbelor dumnezeiești, — să fie sfinții buni și povăzitorii neșovăitori în trebile poporului, să aline prin sfaturi înțelepte greul zilelor amare a celor »urziți din lacrimi și sudoare«.

Și într'atât s'a știut identifica preoțimea noastră cu datorințele și interesele neamului, încât a o despărți de modul de viațuire și de gândire a țaranului, este și astăzi cu neputință; și cu atât mai vârtos a fost aceasta cu neputință în veacurile trecute, când nu se deosebea de cei păstoriți nici prin o cultură superioară, nici prin gânduri mai înalte, nici prin purtări mai bune.

A reconstrui icoana preoțimei noastre din cele mai vechi timpuri nu e tocmai ușor, căci asupra veacurilor trecute planează încă o negură deasă, trecutul nostru îndepărtat încă și astăzi poate fi mai mult bănuit, decât

*) Lucrarea prezentă a fost pregătită ca temă școlară la cursul: „Istoria bisericească a Românilor ardeleni în sec. XVIII și XIX”, ținut anul trecut de profes. Dr. Lupăș, cu teologii anului III.

FOIȘOARĂ.

Schițe

din viața sculptorului Alexandru Liuba.
De Dr. At. Marienescu.
Operele (lucrările) lui.
(Urmare).

Am un bilet de vizită al lui Alexandru Liuba. Pe bilet stă: Intre lucrările mari ce le-am executat, sunt următoarele: 1. Geniu la mormânt în mărime naturală. L'a vândut în München. Verosimil acest geniu e, despre carele scrie tatăl său în epistoale.

Geniul morții. Sofronie în 17 Oct. 1906 îmi scrie: Se află la mine o fotografie, despre geniul morții, făcut de Alexandru. Geniul e reprezentat ca o fată foarte frumoasă cu aripi. Unde-i figura, nu se poate ști.

Sfântul George. Sofronie tata în 2 Martie 1900 îmi scrie despre unele lucrări ale lui Alexandru, între aceste înșiră pe sfântul George omorând bălaurul. El prima sa lucrare în cursul de compozițiune (v. Elise im Bade și sfânta Barbara). Intre fotografiile despre lucrările lui, ce mi-s'au trimis se află una. Un june în pelea goală

cu un fel de coif pe cap, în dreapta cu o sabie lungă în forma crucii, vârful îl înfige în gura bălaurului și junele stă pe trupul bălaurului. E mai mult o icoană mitologică. Pictorul George Rusu a văzut figura la Liuba, și știe că fotografia e despre acea figură.

George IV. Se află 2 matrițe și o fotografie. E un bust de bărbat de 30—40 de ani și ras. Pe pedestal e scris cu litere de tipar Georg IV., iar pe matrițe și fotografie e numele Liuba.

Pe spatele fotografiei Liuba a scris cu mâna proprie: Alexandru Liuba sculptor București. Georg IV. se vede a fi un domnitor și e greu de a cerceta.

Bustul lui **Emanuil Gojdu**, respective schița plastică pentru bust. Afacerea se va pertracta într'un articol separat.

Hermafroditul. Sofronie tata în 6 Nov. 1898 îmi scrie: Alexandru, când a fost acasă a lucrat un facsimile despre un Hermafrodit, de pe originalul ce se află în posesiunea dlui avocat Budințan din Bogșa-montană. Acest Hermafrodit s'a aflat în Berzovia-veche (azi Jidovin) într'un zid roman și a fost pus într'o sticlă. L-a lucrat în pastolin, l-a luat cu sine ca să facă mai multe facsimile. Alexandru

în 3 Febr. 1900 îmi scrie, că îmi trimite 2 exemplare din Hermafrodit. Eu un exemplar l-am dăruit „Astrei” pentru muzeu în numele lui Liuba și alt exemplar l-am trimis la Blaj, de unde dl Dr. Aug. Bunea în epistola din 16 Nov. 1900, recunoaște primirea. Dl Vichentie Babeș către Sofronie în 2 Apr. 1899 din București scrie, că un facsimile din Hermafrodit, în numele lui Alexandru l-a dăruit Academiei Române, care îl va așeza în muzeu.

Sofronie în 8 Iulie 1900 îmi scrie: Indatăce dl Vichentie Babeș a prezentat facsimile Acad. Române, dl Gr. Tocilescu s'a adresat către dnul Budințan, că să-i vândă originalul. Acesta, precum am auzit ar fi cerut 7000 fl. Ce s'a făcut cu originalul, nu știu. Tot Sofronie în 15 Nov. 1899 îmi scrie: Exemplarul de Hermafrodit dela mine îl voi trimite ministrului Wlassits pentru muzeul din Budapesta. (Eu în „Familia” din 1900 am scris pe larg, că ce înseamnă Hermaphrodites. Marienescu).

Bustul Constanția Hodoș. Sofronie tata în 12 Sept. îmi scrie: Alexandru în București a început să facă bustul doamnei Constanția Hodoș. Eu în Aprilie 1907 în București am făcut vizită doamnei Con-

stanția Hodoș. Am văzut bustul și am zis doamnei Hodoș: Bustul e nimerit. Doamna mi-a răspuns: Așa e, mai multe amice încă m'au asigurat, că e nimerit.

Monumentul lui Avram Iancu.

Tata Sofronie în 8 Iulie 1900 îmi scrie: Dl avocat Dr. Amos Frâncu din Sibiu, precum îmi scrie fiul meu, a fost în München, a cercetat pe fiul meu și a mai văzut (V. Ioan Botezătorul) la el și o schiță de desemn pentru un monument al lui Iancu, și l-a pus pe fiul meu ca să trimită una șogorului lui Iancu, pentru că ai săi (a-i lui Iancu) au deja o sumă adunată ca să-i facă monument.

Eu cerând date dela dl Dr. Amos Frâncu, acesta în 17 Oct. 1906 îmi răspunde: Regret, că nu mi-am făcut notițe despre călătoria mea la München, și nu-mi pot readuce în minte toate împrejurările despre răposatul sculptor Liuba, a căru talent și râvnă mi-au rămas altfel foarte întipărite în amintiri. Cu toate acestea, pot să vă dau ca sigur faptul, că schița unui monument pentru Iancu era o lucrare la care artistul ținea foarte mult, și care și mie mi-a impus ca o concepție artistică originală. Intrebat, că în fața opreliștei cunoscute, ce ar trebui să între-

zugrăvit pe bază de date istorice sigure.

Vom fi avut și noi din cele mai depărtate vremuri preoții noștri, după cum și i-au avut și alți creștini, sfinți aici, ori la arhierii vecini, de multeori străini de neamul nostru, după cum erau și superiorii lor; am avut și noi bisericuțele noastre de lemn, zidite cu destulă trudă și cu prețul multor jertfe. În acestea s'a format sufletul nostru românesc, acestea aduceau clipe de înseninare sufletească și mângâiere Românului, cel puțin în clipele, când nu era încovoiat pe brază stăpânului său.

Dacă neamul nostru era socotit bun numai pentru că făcea orice slujbe, dacă era schis dela orice drepturi, dela orice privilegii, tolerat numai »usque ad beneplacitum, principum et regnicolarum«, nu ne vom mira că și preoțimea noastră era umilită și neîmpărtășită de nici un ajutor. Ea nu avea venit, ca să poată duce un traiu cinstit, nu aduna decime dela credincioși, ca preoțimea altor neamuri, ci din contră, ea trebuia să deie decimă preoților de altă lege.

În decursul veacului XVII se asigurară pe seama preoților mai multe drepturi și scutiri, dar acestea rămăseră în mare parte neexecutate.

Religiunea lor era desprețuită, declarată de »erezie« și »superstiții băbești«, cu toată reformatiunea care avea mare teamă de afuriseniile popilor românești, vladica afurisind episcopul calvin, sinodul își săvârșia agendele sale sub conducerea superintendentului.

Preoții lucrau la câmp, arau, sămăneau alături de ceialalți săteni. Ocupațiunea lor principală nici nu prea era popia, ci lucrul câmpului și numai când nu erau cu mâna pe sapă ori pe coarnele plugului, puteau să îndeplinească slujbele bisericesti, iar dela domnul pământului atârnavă mai mult decât dela protopop ori episcop.

Aceasta este starea preoțimei noastre pe vremea reformatiunii, stare cât se poate de umilitoare, mai ales în raport cu preoțimea celor patru religii recepte. Nădăjduind scăpare de sub supremația truface și apăsătoare a calvinilor și ademiniți de vorbetele dulci ale iezuiților, Atanasie și cu câțiva protopopi și preoți se pregătesc pentru o soartă mai bună. Dela reformatiuni nu mai puteau aștepta Români nimic, dela ei au suferit destul, iar în schimb nu au câpătat nici drepturi omenești pentru toți Români, nici favoruri pentru preoți.

Unirea dela 1700 se poate considera ca o încercare de recăstigare a vechilor drepturi bisericesti și naționale.

Și cu toate că dela acest punct

încep certele între fiii aceluiasi neam, lupta pentru »legea românească« nu încetă, manifestându-se în chip cât se putea de energic și mai frumos la 1791 în acel »Supplex libellus Valachorum« înaintat dietei din Cluj de episcopii Adamovici și Bobb.

În schimbul părăsirii legii strămoșești în izvoiașii promiteau »marea cu sarea«.

O mulțime de privilegii pe sama preoților, dar din acestea numai foarte puține se împliniră. Iată ce le promitea între altele Leopold: »inter status computentur, capacesque legum patriarum ac universorum beneficiorum« (Nilles).

Episcopul Inocențiu Clain în peste 40 de rugări cere fără rezultat împlinirea acestor promisiuni cuprinse în diplomele lui Leopold din 1698 și 1701.

Clerul unit nu era nici acuma mai mult, decât — după cum se exprimă Șincai — a cincina roată la car, așa că pe lângă toată decretarea unirii, poporul român și clerul unit și neunit nu încetă a avea aceeași soartă și mai departe.

Biserica ortodoxă română după unire ajunge în epoca cea mai tristă. Clerul neunit acum avea să se lupte, nu numai împotriva străinilor, ci și împotriva fraților de un sânge. Se începe ura între fiii aceluiasi neam, se încep neînțelegerile, ai căror urzitori erau în cea mai multe cazuri preoții. Unirea înaintea preoților noștri eră considerată ca lăpădare de legea adevărată a lui Christos, iar uniții erau numiți: »uniți, spurcați, păgâni«. Preotul din Sâncel n'a voit nici să slujască oamenilor ce au luat parte la ospetele uniților, din care cauză se pedepsește aspru, »bețe 10 și oprit dela slujbă«.

Preoții ortodoxi erau expuși la adevărate goane din partea uniților, ajutați de cărmuire.

Protopopul Vasile din Băsești se plânge contra unui preot unit, ce se laudă, că va scoate pe cel neunit din biserică. *)

Pe preoții neuniți din Maierii Sibiiului voiau să-i oprească dela săvârșirea slujbelor dumnezeiești, pentru că au slujit țiganilor, cari voiau să treacă la unire.

Episcopii sârbești, ce stăpâniră în veacul XVIII turma românească neunită, nu-și deteră silința să împece prozelitismul uniților. Ei aveau poruncă mai înaltă să promoveze cauza unirei și să privegheze, ca nimenia fără examenul de 6 săptămâni să nu treacă dela uniți la neuniți. În corespondența lui Nichitici găsim mai

*) Iorga: Studii și Documente, vol. XIII, p. 266.

ou umărul stâng al geniului. Lângă acest monument stă un bărbat tânăr viguros în pielea goală, din jos de brâu încins cu vâl, capul cu păr ca la Romanii vechi, întors se uită spre urnă; cu mâna stângă cuprinde urna de i-se văd degetele în toartă; dreapta e lăsată în jos și ține o spadă slobozită în jos pe lângă piciorul drept. În drept cu genunchelul se vede figura Sisyphus, pentru căre Liuba căpătase laudător dela Academia din München. Figura de însemnătate mare e la Chendi. Dar n'a venit să-mi dea deslușiri.

2. Geniu la mormânt. Se află o fotografie. O peatră pătrată și înaltă de mormânt. Despărțită pentru un relief și o inscripțiune. Geniul aci e femeie tinără în pielea goală; cu părul ca și la Romanii vechi; stă de-a dreapta petrei, pune cotul deasupra petrei și capul trist și-l proptește pe mână; iar mâna stângă o încovoia de din jos de brâu spre dreapta. Pe spatele fotografiei e scris Alex. Liuba m. p. adevărat cu mâna sa, și pe fața fotografiei jos e scris Bănățanul (pentru că Liuba e din Banat). (Va urma).

multe ordinațiuni, în care se fac atenții preoții neuniți să nu primească nici un unit fără examenul de 6 săptămâni »câci altcum se vor pedepsi, ceice vor face împotriva acesteia«.

Preoții statornici în legea strămoșască rămăseră 83 de ani fără pastor mai înalt și dacă poporul nu a căzut, în întregime, jertfa prozelitismului, e a se mulțumi legăturilor neîntrerupte cu arhierii din principatele române, cari le trimiteau Ardelenilor preoți hirotoniți în Târgoviște, București, Râmnic sau la Suceava.

Aceștia, fiindcă erau contrari înverșunați ai unirei, erau în continuu persecutați, puși în închisoare sau alungați peste hotar. De multeori erau denunțați din partea preoților uniți sau din partea celor neuniți, dacă nimereau într'un sat, unde se aflau și alții. (Va urma).

Noua lege școlară.

Articolul de lege XXVII din 1907, referitor la raporturile de drept ale școlilor nesustinite de stat și la competențele învățătorilor lor aplicați la aceste școli.

(Urmare).

§. 21.

Dacă statul contribuie la salariul fundamental al unui învățător dela o școală comunală sau confesională cu un ajutor de stat, ce trece peste suma de 200 coroane, atunci instituirea învățătorilor depinde dela aprobarea ministrului de culte și instrucțiune publică.

Dacă în astfel de stațiuni învățătorii s'ar alege învățători, respective s'ar înainta spre aprobare alegerea acestor învățători, față de cari ministrul pe baza legii sau din punct de vedere de stat ar putea să ridice excepțiuni, atunci ministrul provoacă autoritatea îndreptățită, ca în termen preclus de 60 de zile să facă altă alegere și se promoveze din nou actele spre aprobare; dacă provocarea aceasta ar rămânea fără rezultat, sau dacă și a doua alegere ar putea fi excepționată din motive de mai sus, atunci ministrul de culte și instrucțiune publică denuștește pe învățător fără a mai asculta pe susținătorul de școală; pentru școlile confesionale denușirea aceasta se face pe lângă restricțiunea, ca învățătorul, care este a se denumi să aparțină confesiunii de care se ține școala, și cu privire la persoana învățătorului să fie provocată prealabil autoritatea școlară superioară a se declara în termen preclus. Un individ, față de care autoritatea școlară superioară din punct de vedere moral are excepțiuni justificate, nu poate fi denumit ca învățător la școala respectivă.

Procedura alegerii de învățător la școlile comunale subvenționate de stat, normată în §-ul 13 punct 1 art. de lege XXVIII din 1876 se modifică conform dispozițiilor acestui §.

Deciderea definitivă a chestiunilor controversate, ce s'ar ivi în urma alegerii învățătorilor dela școlile comunale cu ajutor de stat mai mare ca 200 cor., cade în competența ministrului de culte și instrucțiune publică.

§. 22.

Punctele 3 și 4 din §-ul 7 art. de lege XXVIII din 1876, referitor la învățătorii școlilor comunale se modifică astfel:

1. Învățătorii unei școli comunale comite delict disciplinar:

a) dacă neglijă propunerea limbei maghiare, sau dacă nu o propune după dispozițiile cuprinse în §-ii 16, 19 și 20 ai legii prezente, respective dacă din vina sau întrelăsarea sa nu propune limba maghiară, ca să se obțină succumul mediu fixat în §§-ii de mai sus, sau în fine dacă nu satisface cerințelor din §§-ii 16, 17 și 20;

b) dacă în școală folosește manuale și recuzite de învățământ oprite de guvern, sau neaprobat din partea ministrului de culte conform §-lui 20;

c) dacă urmărește tendințe contrare statului; ca tendință contrară statului se consideră cu deosebire orice faptă, care se îndreaptă în contra constituției statului, a caracterului național, a unității, a independenței, a integrității teritoriale, mai departe

în contra întrebunțării stabilite prin lege a limbei statului, în fine care se îndreaptă în contra emblemei, insigniilor (treicolorul) și stindardului de stat;

d) dacă agită în contra confesiunilor sau în contra unor clase sociale, sau dacă agită în contra instituției dreptului privat și a căsătoriei, sau dacă amăgește cu împărțirea averilor private sau publice, în fine, dacă face declarații ofenzatoare pentru religiunea elevilor săi;

e) dacă în contra dispoziției §-lui 18 art de lege IV din 1903 se ocupă cu afaceri de emigrări;

f) când prin purtare nemorală provoacă scandal public;

g) când cu elevii tractează în mod brutal;

h) când față de autoritatea superioară arată nesupunere sau purtare necuviincioasă;

i) când în mod punibil își neglija datorițele de instructor și educator, în fine prin orice faptă contrară acelor datorițe.

Delictele disciplinare mai sus înșirate deopotrivă sunt a se pedepsi, fie că s'au făptuit acele în sau afară de școală, sau pe teritoriul altui stat, cu graiul viu sau în scris, sau că s'au făptuit prin edarea și răspândirea de tipărituri, ilustrațiuni (tabele de intuiție), manuale de școală sau alte recuzite.

2. Pe baza acestor delict disciplinare comisiunea administrativă fie din oficiu, fie la denunțarea scaunului școlar, sau a unui membru al acestuia, sau la denunțarea unui reprezentant legal al elevului, respective a unui îngrijitor, poate ordona cercetare disciplinară în contra unui învățător aplicat la școlile comunale, fie definitiv, fie ajutat, iar la ordinul ministrului de culte și instrucțiune publică e datoare a face aceasta.

Comisiunea administrativă în cazuri justificate poate suspenda din oficiu pe un învățător, în contra căruia s'a introdus procedura criminală pentru o crimă sau pentru un delict, care aduce cu sine pierderea oficiului, sau dacă pentru crimă sau pentru un asemenea delict, judecătoria penală a adus în contra aceluia decisi de punere sub acuză sau un decisi de asemenea natură (d. e. decisi pentru prezentare imediată sau pentru pertractare finală), comisiunea administrativă e datoare a enunța suspendarea necondiționat.

Dacă fapta învățătorului pentru care s'a introdus cercetarea disciplinară pe lângă substratul delictului disciplinar mai conține și criteriile unui delict penal (crimă, transgresiune) atunci suspenziunea din oficiu se impune chiar și din punctul de vedere al disciplinării; în cazuri de aceste proceduri disciplinare fără considerare la procedura criminală este a să continue și incheia, dar despre fapta penală pe lângă administrarea datelor necesare este a se încunoștiința procuraturii reg. sau forului administrativ competent în scopul de a se introduce procedura penală. Dacă însă delictul disciplinar numai din punct de vedere disciplinar nu justifică suspenziunea din oficiu, atunci actele sunt a se transpune imediat procuraturii reg. sau forului administrativ competent. În acest caz procedura disciplinară este a se ține în suspens până la aducerea unei sentințe valide din partea forului penal.

3. Cercetarea disciplinară în comune mici și în comunele mari o îndeplinește primpretorul, iar în orașele cu magistrat și în cele investite cu drept legislativ, primariul. Despre termenul când are să se îndeplinească cercetarea este a să încunoștiința Inspectorul regesc, care se poate prezenta la cercetare în persoană, sau printr'un mandatar al său. Cu ocaziunea cercetării scaunul școlar trece în tot deauna aceluia. Învățătorii sunt îndreptățiti, ca în cursul cercetării disciplinare să apeleze la ajutorul unui apărător. Apărătorii designați nu e absolut necesar să aparțină tagmei avocaților.

După terminarea cercetării judecarea (aducerea sentinței) o îndeplinește comitetul disciplinar al comisiunii administrative. Sentința adusă se poate apela la ministrul de culte și instrucțiune publică în termen de 15 zile dela ziua când aceea s'a făcut cunoscută învățătorului. Sentința cu urmări

prindă pentru realizarea operei sale, eu i-am tras atențiunea la părintele Iosif Gomboș din Abrudsat, care din însărcinarea familiei se ocupă de a ridica un monument pentru Iancu și ar fi și primit permisiunea stăpânirii.

Precum am mai zis, tata Sofronie mi-a trimis toate plăcile (matrițele) și fotografiile despre operele lui Alexandru, dar despre unele nu știa să-mi dea deslușiri. Dar a venit la mine pictorul George Rusu, elev la academia de pictură din München și amic al sculptorului și din plăci și fotografii a ales trei, cari erau proiecte pentru monumentul lui Avram Iancu.

1. Geniu la mormânt. Se află o placă de sticlă în format de 7 centimetri de înalt, fără fotografie; și apoi altă placă cam pe jumătate ca prima și cu fotografia, dar pozițiunea capului figurei are altă direcțiune. E o peatră de mormânt pătrată și înaltă până la brâu unui bărbat. Pe peatră jumătatea de din sus, loc pentru relief (portret); jumătatea de din jos pentru inscripțiune; peatră deasupra e cu o cirade și pe ea stă o urnă în forma unei pale cu torți, și stă înaltă de e în linie

de suspendare este a se promova ministrului de culte și instrucțiune publică din oficiu spre supra-censurare. Apelațiunea se înaintează la prezidentul comisiei administrative.

4. Pe baza cercetării disciplinare și în conformitate cu rezultatul obținut și cu gradul delictului disciplinar, față cu un învățător dela școalele comunale se pot aplica următoarele pedepse disciplinare:

a) infruntare;
b) pedeapsă în bani, care se poate estinde până la suma de 10%, dela competențele învățătoresți computabile la fondul de penziune;

c) detragerea cuincuenalului pe un anumit timp; această detragere se poate face numai pe un timp hotărât, care nu se poate extinde mai departe ca doi ani; timpul acesta nu se poate computa în anii de serviciu, normativi pentru proximal cuincuenal;

d) suspensiune din oficiu;
In sentința, prin care un învățător s'a condamnat la pierderea oficiului pe baza delictului disciplinar din punct c) este a se enunța, cumcă învățătorul respectiv, dela ridicarea sentinței la valoare de drept, — într'un timp anumit, care nu poate fi mai lung de 5 ani, — nu poate fi aplicat în nici un post învățătoresc. (Va urma)

Condițiuni de primire

În școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu și în internatul aceleia.

In clasa I. a școlii civile de fete se primesc eleve:

a) cari arată prin atestat de botez, că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și b) dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes IV clasă elementară (poporală sau primară), ori apoi dovedesc pe baza unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învățământ, prescris pentru clasa a IV-a elementară.

In celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă școală de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela școala elementară poporală, primirea în oricare clasă a școlii civile, ce corespunde vârstei elevei, se poate face numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în senzul ordinațiunii ministerului regesc-ungar de culte și instrucțiune publică, dto 11 August 1887, Nr. 29.000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, cari se înmatriculează pentru primădată la școala noastră, au să producă atestat școlar, atestat de botez și certificat de revaccinare.

In cursul complementar (supletor), împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii, în senzul §-lui 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve, cari au absolvat cele patru clase ale școlii civile. Se pot primi și eleve, cari au absolvat cu calculi buni numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani și sunt împedecate a absolva toate cele patru clase civile.

Inscrierile pentru anul școlar 1907/1908 se pot face din 1—6 Septembrie 1907, stil nou.

Examenul de emendare, se țin în 2 Septembrie 1907 st. n. la 8 ore a. m., cu elevele cari s'au anunțat la direcțiune.

In 3 Septembrie 1907 st. n. la 8 ore a. m. se țin examenele de primire, iar în 5 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 4 cor. pe lună, și pentru elevele, ce se înscriu prima dată la această școală, o taxă de înmatriculare de 4 cor., solvită odată pentru totdeauna. Această didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele cari voiesc să fie primite în internat, fie eleve ale școlii civile sau ale școlii civile elementare a Reuniunii femeilor române, au să fie anunțate de timpuriu la direcțiunea școlii, înainte de începutul anului școlar, pentru ca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 500 cor. pe an, în care se cuprinde și didactrul și se plătește înainte lunar, în patru sau în două rate. Spesele pentru cărțile de învățământ pentru materialul de scris, desen și lucru de mână, se poartă separat de părinți, precum și cheltuielile pentru îmbrăcăminte și încălzământ, pentru instrucțiune în forte-piano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sunt de două categorii:
a) dacă o elevă voiește să iee orele singură, se socotește la 2 ore pe săptămână

taxa de 18 cor.*) pe lună; dacă 2 eleve sau împreună instrucțiune în aceeași oră, taxa se socotește la 2 ore pe săptămână cu 9 cor. de elevă; sau

b) dacă o elevă voiește să iee orele singură, se socotește la 2 ore pe săptămână taxa de 12 cor.*) pe lună; dacă se intrinsec 2 eleve în aceeași oră, taxa se socotește la 2 ore pe săptămână cu 6 cor. pe lună de elevă.

Instrucțiunea din limba franceză se socotește pe lună cu 2 cor. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provăzut cu apeduct, baie proprie și lumină electrică, încât ofere cele mai bune condiții igienice.

Elevele din internat, afară de școală, au fiecare zi anumite ore de conversațiune în limba franceză, maghiară, și germană, după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiunile sub conducerea directoarei, profesoarelor și guvernantelor.

Elevele cari voiesc să fie primite în internat au să aducă cu sine: o saltea, un covor la pat 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergere, 6 servete, apoi perie de dinți, săpun și 2 pepteni, cari toate rămân proprietatea elevei. Afară de acestea schimburile de trup s'au albiturile, câte 1/2 duzină din fiecare, două fuste de lustre (japon) și două din flanel; ciorapi, batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 parapleu (cort) și încălzământul trebuincios. Pentru uniformitatea îmbrăcămintei elevele interne vor primi în decursul anului școlar o haină uniformă, 2 șurte în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, cari au să se facă necondiționat aici și cari vor costa peste tot cam 30—50 cor.

Dela direcțiunea școlii se poate primi prin poștă: „Statutul de organizare” și „Regulamentul intern” al școlii, „Regulamentul pentru cursul complementar”, „Planul de învățământ” și „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii și de emendare”, a 20 bani exemplar. De asemenea „Monografia” școlii, a 2 cor. în care pe lângă istoricul institutului, se află descrierile edificiului școlii și al internatului în toate amănuntele. Sibiu, în Iulie 1907.

Direcțiunea școlii.

Stipendii

pentru tineri industriași și comercianți.

Camera comercială din Brașov ne aduce la cunoștință, că împarte 2 stipendii de câte 600 cor. pentru tineri industriași (meseriași) și unul tot de 600 cor. pentru tineri comercianți.

La stipendii pot concura numai acei tineri industriași respective comercianți cari au locuința sau sunt născuți în cercul camerei, în comitatele Brașov, Târnava mare, Sibiu și Făgăraș.

Stipendiile pentru industriași (meseriași) se dau acelor tineri, cari voiesc să-și înmulțească cunoștințele de până aci prin cercetarea unei școlii de specialitate industriale.

In rugare să se pună: numele, locuința, starea familiei, specialitatea (meseria), în care voiește petentul să se perfecționeze. Să producă atestate despre cunoștința de limbi, extras de botez, adevărul despre ocupațiunea de până acum, atestate școlare cum și un atestat dela autoritatea competentă despre moralitate.

Concurenții comercianți la stipendii pentru cercetarea unei academii sau școlii superioare de comerț, să alătore la cerere: cartea de botez, certificat despre starea familiei, un plan, în care să se arete cum vor să-și valoroze cunoștințele câștigate în interesul (folosul) comerțului din patrie; certificat despre studiile de până aci și despre cunoștințele de limbi. Petenții în specialitatea de bancă acum abia vor fi considerați.

Cererile provăzute cu timbru de 1 cor. de coală să se înainteze până la 20 August n. c. la protocolul camerei în Brașov.

Cei împărțșiți cu un stipendiu pentru industrie (meserie) trebuie să se oblige, că mai târziu se vor așeza în patrie, iar cei împărțșiți cu stipendii pentru comerț, că se vor pune în serviciul comerțului din patrie, fie în patrie, fie afară de patrie. Ne împlinind aceste condiții se vor constrânge la restituirea stipendiului.

Vestim despre acestea pe cei interesați.

Sibiu, 21 Iulie n. 1907.
Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

Vic. Torțășianu Stefan Duca
prez. notar.

*) Din care sumă 2 cor. se contează pe lună institutului, pentru susținerea fortepianelor în stare bună.

NOUȚĂȚI.

Moștenitorii de tron ai României în Sibiu. Astăzi, Mercuri, 24 Iulie nou, au sosit în Sibiu, venind cu automobilul pela Turnu-Roșu, Moștenitorii de tron ai României, Principele Ferdinand și Principesa Maria, însoțiți de fiul lor, Principele Carol, de domnul ministru român de interne Ionel I. Brătian, de doamna Brătian născ. Stirbei, d-na Grecean, d-nul inginer Aurel Diacovich și de alții.

Au sosit toți (în patru automobile) în Sibiu la orele 12 și jumătate și au descălecat la „Impăratul Romanilor”, unde imediat au luat masa. La orele 2 s'au ridicat dela masă, și Alteța Sa Regală, Principele Ferdinand, a făcut primblare, împreună cu Principele Carol, pe jos, prin oraș, iar Alteța Sa Regală, Principesa Maria, însoțită de dl ministru Brătian și dl inginer Diacovich, cum și de doamnele Brătian și Greceanu, a vizitat la orele 2 și jumătate catedrala noastră, apoi muzeul „Asociațiunii”. La orele 3 și jumătate au plecat toți îndărăt pela Turnu-Roșu în România, între aclamările sgomotoase ale publicului numeros, care era de față.

Pentru catedrală. Din comuna Streiu Sângeorgiu a intrat la fondul catedralei din Sibiu suma de 3 coroane 40 fil., iar din comuna Cincșu 5 cor. 20 fil. Ambele comune aparțin tractului Hațeg.

† Leon Popescu, paroh în Deda, unul dintre cei mai de frunte preoți din arhidieceză, a decedat eri, Marți în Deda. Dăm cu multă părere de rău această tristă știre, care va atinge dureros pe toți ceie au cunoscut pe harnicul și zelosul slujitor la altarul Domnului. Odihească în pace, acolo unde toți dreptii se odihnesc!

Denumire. Director la gimnaziul de stat din Sibiu, în locul răposatului Stefan Ferenczy, va fi numit în curând actualul director dela gimnaziul reg. de stat din Făgăraș, dl Emeric Szentimrei.

Director la „Crișana”, institut de credit și economii în Brad, a fost ales zilele trecute domnul Manuil Comșa, cas-sarul societății de asigurare „Transilvania” din Sibiu, un tânăr cu frumoase pregătiri în cele economice-financiare. In urma acestei nimerite alegeri, postul de casar la „Transilvania” e vacant. Directorii de a-1 ocupa să se adreseze direcțiunii în Sibiu, comunicându-i condițiunile. Se cere cunoașterea contabilității și a limbei germane, române și maghiare.

† Ecaterina văd. P. Drăgits, născ. Moldovan, a încetat lin din viață Marți la 10/23 Iulie a. c. dimineața în Săliște, la adânci bătrânețe, împăcată cu sine, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate și provăzută cu sfânta taină a cuminecăturii. Osămintele răposatei se vor așeza spre odihnă vecinică astăzi Miercuri în 11/24 Iulie a. c. la 5 ore p. m. în cimiterul bisericii ortodoxe răsăritene române din Deva, în cripta familiară. Pe defuncta o jlesc următorii: Dr. August Drăgits, medic, Minerva văd. Dr. A. Broten. Drăgits. Petru Drăgits, primpretor, ca fiu și fiică. George Moldovan, notar penz., ca frate. Maria P. Drăgits născ. Demian, ca noră. Petru, Natalia și Minerva Drăgits, ca nepot și nepoate. Odihească în pace!

Concertul din Ocna, dat Duminecă a succes bine. Raport detaliat aducem în numărul viitor.

Lucreția Grecean, fiica preotului Moise Grecean din Chichis, Treiscaune a prestat cu succes eminent esamenul de calificățiune la preparandia de stat din Sepsisângeorgi.

Turnul Z Bârsan. Reprezentările trupei Bârsan anunțate pentru Sămbătă și Duminecă trecută la Săliște și amânate din cauza unor impedimente neatârnatore de dânsul, se vor da cu toată siguranța Sămbătă și Duminecă viitoare. Programul îl vom da în numărul viitor.

Al 110 lea. Casariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”, a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Eva Stoica n. Poplăcean, zilerită.

Acesta este al 110-lea caz de moarte în siul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

Excursiunea Suveranilor români prin Săcele. Sub acest titlu „G. T.” scrie următoarele: „Vineri pe la orele 6 seara M. S. Regele Carol și Regina au trecut cu automobilul prin Săcele, traversând comunele Bacifalu, Turcheș, Cernatu și Satlung până la Șanț. La reîntoarce un grup de tineri universitari și câțiva poporeni în frunte cu preotul Zenovie Popoviciu, le-a făcut ovațiuni călduroase Augustilor suverani”.

Lupta din nou împrocusată. Ziarii „Lupta” din Budapesta i-s'a intentat un nou proces de presă pentru articolul „Scrisoare deschisă către grănicerii severinieni”, apărut în nrul 139 al numitului ziar.

Advocat nou. Dl Dr. Aurel Nyilvan aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria advocațială în Somcuta-mare, pe strada principală, în casa doamnei Carolina Sommer (vis a vis de „Chiorana”).

Alegere de preot. Ni se sorie, că în comuna Măgarei din tractul Agnitei s'a făcut Duminecă în 8 Iulie st. v. alegerea de preot, sub conducerea protopresbiterului Ioachim Murtean, intrunind teol. abs. Zaharie Popa 40 voturi iar Grigore Chialda 1 vot. O parte dintre poporeni n'a luat parte la votare.

Inchiderea cărcimelor. Autoritățile administrative ale comitatului Pesta au ordonat, ca pe teritoriul comitatului să fie închise cărcimile în toate Duminecile și anume dela 9 ore înainte de amezi până la 4 ore după amezi. Viinderea vinarsului e interzisă însă pentru întreaga zi.

Călătorie de studiu. Elevii anului al patrulea al școlii de cadeți din Sibiu au plecat Marți, sub conducerea profesorului dela școala numită, a căpitanului de ștab Malli în călătorie, pentru studiul tacticii militare, la Orșova, Ada-Kaleh, Porțile de fer, Mehadia și Herkolesbad. Timpul călătoriei e fixat pe o săptămână.

Mulțumită. Înaltul minister de culte și instrucțiune publică a votat în scopul clădirii bisericii nouă din Boz, protopresbiteratul Mercurei, suma de 100 cor. adecă una sută coroane ajutor din vistieria statului, pentru care ajutor comuna noastră bisericească Boz își exprimă profunda mulțumită publică. Boz, la 9/22 Iulie 1907. In numele comunei bisericești: Ioan Stângu, paroh.

Călduri mari. Din Philadelphia se anunță, că în zilele acestea ca ocaziunea unei procesiuni naționale, la care au luat parte mai multe sute de mii de oameni, ca vre-o 2500 de persoane au căzut bolnave din cauza căldurilor mari.

Privitor la drumurile de câmp. Ministrul reg. ung. de agricultură, din incidentul unui cas concret a declarat, că drumurile de câmp ce conduc peste locuri private și s'au folosit timp mai îndelungat pentru comunicațiune, numai în cazul acela se pot închide, dacă: 1, din punct de vedere economic ori pentru comunicațiune nu sunt de lipsă; 2, dacă proprietarul pământului pe care se află drumul dovedește, că folosința acestui drum n'are altă basă legală decât numai învoirea lui sau a antecesorului său.

Ordinațiune nouă în chestia emigrărilor. Ministrul de interne a trimis autorităților judecătorești o nouă ordinațiune restrictivă pentru cei cari voiesc să emigreze. Prin această ordinațiune atrage atențiunea forurilor competente, că la liberarea pasapoartelor să aibă în vedere, ca emigranții să se îngrijească de soartea copiilor pe cari îi lasă acasă, dacă aceștia sunt mai mici ca de 15 ani.

Regele Carol către Sultanul. Din Constantinopol se anunță, că Sultanul a primit în audiență pe dl Papiniu, consulul român la Constantinopol, care i-a remis o scrisoare autografă a Regelui României cu mulțumiri pentru acordarea ordinului „Imtisz” în briliante.

Abzicerea împăratului Coreei. Impăratul Correi a abzis în favorul fiului său. Impăratul își anunță abzicerea prin publicarea unui manifest, în care își exprimă regretul, că în timpul domniei sale de 44 ani, nenorocirile asupra poporului s'au succedat una după alta. Miseria poporului a devenit atât de mare, încât crede că a sosit timpul ca se cedeze coroana principelui moștenitor, după obiceiul strămoșilor său. Schimbarea aceasta de tron făcută sub presiunea Japoniei a aflat resens în popor.

Nr. 668

[201] 1-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiului, se descrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Gușterița. Emolumentele împreună cu acest post sunt: salar fundamental cor. 600, d n cari cor. 500 se solvesc din repartiție, iar 100 cor. dela comuna politică. Relut de cuartir 40 cor. și lemne pentru foc în natură.

2. Vurpăr. Emolumentele împreună cu acest post sunt: salar cor. 600, solvibil cor. 400 din repartiție și cor. 200 din cassa bisericeii în rate lunare anticipative, cuartir liber în edificiul școlii și lemnele necesare pentru foc.

Dela învățătorul din Vurpăr se pretinde să instrueze și în școala de repetiție economică pentru care i-se pune în vedere remunerație deosebită de salar, anume cor. 100, dar i-se cere calificăție expresă pentru aceasta, eventual deobligământul, că va cereța vr'un atare curs.

Reflectanții își vor așterea cererile concursuale ajustate cu documentele necesare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis; iar pentru a se face cunoscuți poporului au a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în comună spre a-și arăta aptitudinea în cântări și tipic.

Sibiu, 9 Iulie 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conțelegere cu respectivale oficii parohiale.

Ioan Papiu
protopresbiter.

AVIZ!

Avem onoarea a aduce la cunoștință publică că Librăria Arhidiecezană primește de aci înainte și comande pentru cărți, reviste și jurnale de modă, etc. nemțești, pe lângă prețurile originale.

Dorința noastră este de a fi prevenitori față de On. public român, pe care îl rugăm să binevoiască a ne da tot spriginul în direcția aceasta.

Cu toată stima:

Librăria arhidiecezană
Sibiu.

[192] 3-3

Publicațiune.

Pentru liferare de:

1. Pâne de grâu curat.
2. Franzele făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.
4. Carne de vită.
5. Carne de vițel.
6. Carne de porc și
7. Unsoare de porc, toate de prima calitate pentru alimentarea alor 220-250 elevi dela seminarul teologic-pedagogic gr. ort. român „Andreian“ din Sibiu în anul școlar 1907/8.

Doritorii de a reflecta la careva din aceste poziții să-și înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 coroa, în persoana, la subscrisul până în 15 August st. n. incluzive, unde vor afla mai deaproape și condițiile speciale pentru încheierea contractului, cum și eventual alte informațiuni. Ofertele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termen se pot înainta în scris oferte pentru resturile de mâncare dela mese și culină.

Sibiu, 16 Iulie n. 1907.

Augustin Bena
econom seminarial.

Nr. 6430 Ep.

[195] 2-3

Publicare de licitație.

Comuna bisericească română ortodoxă Mucundorf, protopresbiteratul Cohalm, dă în c. la 2 august st. n. (21 Iulie st. v.) a. s. la 2 ore p. m. prin licitație publică minuendă în întreprindere zidirea unei nouă biserici după planul și preliminarul de spese aprobate de P. V. Consistor arhidiecezan la 9 Martie 1904 Nr. 2600 Ep.

Ofertele în scris se primesc până la începerea licitației, adre-

sate oficiului parohial gr. ort. român din Mucundorf.

Prețul strigării 7869 cor.

Vadiul 5% dela prețul strigării.

Planul și preliminarul de spese cum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial.

Mucundorf, la 18 Iulie 1907.

Harion Enciu
prez. sin. și com. par.
paroh gr. ort.

[190] 3-3

Publicare de licitație.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preavenabilul Consistor arhidiecezan dtto 23 Iunie 1907, Nr. 6801 Epit., comuna bisericească gr. ort. Arpașul-superior, protopresbiteratul Arpașului comitatul Făgărașului dă în întreprindere edificarea școlii sale pe cale de licitație publică minuendă, ce se va ținea în 15/28 Iulie a. c. la 10 ore a. m. în edificiul școlar din Arpașul-superior. Prețul de strigare este 13,800 cor., cu aceea, că comuna bisericească nu dă nici un fel de material.

Licitanții au să depună vadiu de 10% dela suma de strigare.

Planul și preliminarul de spese precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. ort. din Arpașul-superior.

Arpașul-superior, 1/14 Iulie 1907.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Popa **George Smed**
paroh. notar.

Nr. 436/1907

Văzut:

Ioan Cădea
protopresbiter.

Nr. 7132-1907

[189] 2-3

Concurs.

Lângă neputinciosul paroh din Bacifalu, Toma Frateș, se sistemisează un post de capelan cu drept de succesiune la parohia aceasta de clasa primă (I), pentru ocuparea căruia se descrie concurs cu termen de 60 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele parohiei fasonate la coala B, pentru întregirea venitelor de stat, și eventual ajutoriu din suma destinată pentru capelani.

Suplicele la acest post de capelan sunt de a se înainta în termenul legal la oficiul protopresbiteral al tractului Brașov. Sibiu, 26 Iunie 1907.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 459-1907.

[187] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învățătoști din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“, — anume:

1. In Hodac, salar cor. 600 din cassa bisericeii, folosind grădinei școlare, computată 30 cor., cuartir și lemne de foc.

2. In Idicel-sat și Idicel-pădure, salar câte 600 cor., anume: câte 40 cor. din cassa bisericeii, iar restul din repartiție, cuartir și lemne de foc.

3. In Meșterhaza, salar 600 cor. din cassa bisericeii, plătil în două rate semestrale, cuartir și lemne de foc.

4. In Măerău, post împreună cu cantonatul, salar 600 coroane, cuartir și lemne de foc.

5. In Dumbrava, Murăș-Cueșd și Săcalul de pădure: salar câte 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.

Învățătorii sunt îndatorăți a cânta în Dumineci și sârbători sub decursul liturgiei în cor cu școlarii, a instrui și propune în școala de repetiție. Cuincuenalele li-se compute după anii de serviciu, de la aceste școale numai.

Suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se așterea subscri-sului oficiu p. u. Deda.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin. Murăș-Cueșd, 29 Iunie 1907.

In conțelegere cu comitetele parohiale:

Galaetion Șagău
protopresbiter.

Nr. 740-1907

[188] 2-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școalele elementare gr. or. române din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Agnitei, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Zlagna, cu salar anual de 600 cor. solvibil în rate treilunare din repartiție dela popor și cuartir.

Alesul învățător va avea să cânte cu elevii în biserica la sf. liturgie în Dumineci și sârbători.

2. Vărd, salar anual de 600 cor. și anume: 160 cor. din lada bisericeii, 140 cor. din alodiul comunal, 300 cor. din repartiție dela popor, locuință în edificiul școlii și lemne de foc necesare.

Instituitul învățător, fie definitiv ori provizoric, va avea să conducă cu elevii cântările liturgice în Dumineci și sârbători, să țină școala de repetiție și să instrueze adulții în sările din postul Crăciunului.

Ceice doresc să fie aleși, să se prezente în vre o Duminecă ori sârbătoare în biserică, ca să-și arete dexteritatea în cântări și tipic.

Petițiunile instruite cu documentele prescise în regulamentul școlar, sunt a se adresa subscri-sului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Agnitei, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Agnita, 28 Iunie 1907.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

[Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

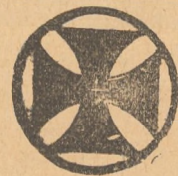
Nu e mijloc secret!

vindecă și inviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tăuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se oflă atestate încurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și oricine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde orice încercare s'a constat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oincios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucei mele electro magnetice o recomand în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 8.—

Prețul aparatului mic e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă. 11 5

Eспедиție din centru și locu de vânzare pentru țără și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,**V/27, strada Vadász 34 colțul.****AVIZ!**

Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de

casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui **G. Öszy**, îmi iau voe a aduce la cunoștința Prea Onoratului Public, că în fabrica mea se execută tot felul de casse, și după toate mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panțerate se execută după cele mai nouă sisteme engleze și americane sigure contra focului și spargerei pentru care dau deplină garanție.

Atrag atențiunea Onoratului Public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material slab, și prin urmare fără valoare.

Rugând pe Prea Onoratul Public pentru binevoitorul sprijin

semnez cu distinsă stimă:

E. Purece,

fabricant de casse.

Sibiu—Nagyszeben, Rosenanger Nr. 9.

[151] 5-12

Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco.

